

PISMA

Stepincu suđeno kao ratnom zločincu iako je sam osudio ustaške zločine

Publicist Ivo Horvat piše u *Vjesniku*, u Stajalištima, o prešućivanju Stepinčevih osuda ustaških (fašističkih) zločina u napisima teologa Pavla Primorca. Čovjek se jednostavno mora upitati kako to da je Alojzije Stepinac u ime naroda i pravomoćno osuđen pod teškom optužbom ni manje ni više nego zbog ratnog zločina a sam ih je osudio?! A on, Stepinac, u biti antifašist, osuđen, reklo bi se, od jednih antifašista temeljem optužnice glavnog tužitelja Jakova Blaževića.

Da je, kao što nije, prilikom »sudeња« pošteno i pravredno bila ocijenjena Stepinčeva izjava o Jasenovcu iz veljače 1943., koju Ivo Horvat citira, kao i ostali dokazi u prilog njegove nevinosti, Stepinac bi bio proglašen »ratnim herojem«, a ne zločincem. Međutim njemu nisu sudili pošteno antifašisti nego zadrži, osvetoljubivi komunisti koji su pobili 400 svećenika u Hrvatskoj, uključivo i onih 29 širokobrijunskih franjevacu kojima su i leševe polili benzinom pa ih zapalili.

I to bez ikakvog prava na pravredno suđenje... Uveden je jedan novi komunistički pojam sramotan za katoličku Crkvu, kleo-fašizam, kojeg i dan-danas ortodoksni »antifašisti« poput Ivana Fumića i drugova prečesto i tendenciozno zloupotrebljavaju.

Sve bi vjerojatno imalo drugačiji tijek da se je Stepinac ponizno poklonio komunističkoj vlasti i prihvatio sramotnu ponudu, a to zna jako dobro i Ivo Horvat.

Drug Tito je pokušao, valjda po »Budakovu receptu« (?), odjednom izvršiti temeljito »pokršćavanje« svih katolika Hrvata, predloživši zagrebačkom metropoliti da se odrekne ingerencije Svete Stolice, rimskog pape, pa da Hrvatska osnuje nekakvu »autokefalnu« hrvatsku katoličku crkvu! A kad Stepinac to nije prihvatio, odnosno kad je to odlučno odbio, proglašen je – iako antifašist po svjetonazoru – ratnim zločincem.

Završivši kao robijaš u Lepoglavi i narušena zdravlja »pušten« u kućni pritvor u Krašiću da na miru umre (polagano trovan u zatvoru?)! Uistinu nitko se nikada od komunističke vlasti za tu »pogrešku« Katoličkoj crkvi i hrvatskom narodu nije ispričao, kao ni za ostale mnogobrojne zločine i ne samo nad svećenima! Jednostavno se prešutjelo...

I jedan i drugi, i Stepinac i Budak, optuženi su pa i osuđeni za isti »krimen«, ratni zločin, jedan smaknut po kratkom postupku a drugi umoren polaganom smrću, doživotnim zatočeništvom!

Što se prešućivanja tiče, komunistički zločini naroda rata nisu se ni mogli prešutjeti jer – jednostavno četrdeset i pet godina ti zločini nisu ni postojali a krivci za njih ni do dana današnjega nisu proganjani ili osuđeni, kažnjeni! Neki danas poput slovenskog »oznaša« Zdenka Zavadlava i poratne memoare na miru pišu... Štunja je dugo nakon rata bila zlato...zna to i Ivo Horvat!

Nadbiskup, danas blaženik na nebu Alojzije Stepinac, dobro je na »pravrednom« komunističkom sudu i prošao zbog olakotne okolnosti osude ustaških zločina – da toga nije bilo vjerojatno bi ga poput Isusa i razapeli!

DAMIR KALAFATIĆ
Omiš

Upitna povijesna istina događaja o kojima se pedeset godina moralo šutjeti

Čitajući članak novinara Gordana Pandže »Je li Budaka trebalo nominirati za Nobela« (*Vjesnik*, 21. kolovoza), objektivni čitatelj bit će iritiran autorovim (tko zna kojim) nastavkom deza-vuiranja Katoličke crkve. Prozvan je urednik *Glasa Koncila* Ivan Miklenič za komentar u broju toga glasila od 22. kolovoza. Sam naslov Mikleničeva komentara »I najmanji povod dovoljan je za veliki napad na Crkvu« samo još jednom potvrđuje svoju ispravnost, kada pažljiv čitatelj uspoređi ta dva teksta.

Novinar *Vjesnika* okomljuje se na urednika Ivana Mikleniča s već potrošenim osporavanjem Budaka kao književnika. Ne navodi pri tom niti jednog recenzenta za ili protiv. Očito lajtmotiv »Budak kao književnik« služi kako bi se obrušavanje na komentar *Glasa Koncila* začimilo novim podmetanjem – »Budak kao nobelovac«. Time se otvara prostor za novi rafal sličnih »ideološki izgrađenih« djelatnika.

Ta sintagma iz *Koncila* komentara očito *Vjesnikova* novinara iritira, pa već na početku svog teksta prebacuje krivnju na drugu stranu: »...za neke crkvene komunikatore dijalog je, očito, moguć samo s istomišljenicima. Čim se pojavi drukčiji stav o nekoj (uglavnom crkvenoj, etičkoj ili političkoj) temi, odmah se drugu stranu naziva »ideološki izgrađenim« djelatnicima i optužuje za »mržnju prema Katoličkoj crkvi«.

Kaliko je to (ne)korektno vidi se iz nastavka. »Književno-kritička revalorizacija Budakova lika i djela, koje su se latili neki crkveni »specijalisti za književnost«, najobičnija je farsa«, stoji u podnaslovu *Vjesnikova* članka. I doista je farsa, ali ne farsa urednika *Glasa Koncila* nego *Vjesnikova* novinara. Zašto? Upravo zato jer to uopće nije bila tema komentara *Glasa Koncila*!

Naime, urednik Miklenič ne spominje »književno-kritičku revalorizaciju Budakova lika i djela«, već se nedvosmisleno očituje prema pisanju raznih autora (sada možemo uključiti i *Vjesnikova* novinara) »ustaškog ratnog zločincu Mili Budaku«.

U završetku naglašava: »Apsurdna je i potpuno izmišljena i proizvoljna tvrdnja da »crni ustašluk posljednji oslonac nalazi u djelovima Katoličke crkve«, jer Katolička crkva u Hrvatskoj ni na kojoj razini ne štiti i ne podupire ikoji ekstremizam svjesna da on nikada nikome ništa dobra nije donio. Za razliku od spomenutih javnih djelatnika, Crkva je pri tome principijelna pa osuđuje svaki zločin i svaki ekstremizam, bez obzira na njihov predznak.«

A zašto je taj dio zaobišao novinar Pandža i prebacio se na nobel-kolosijski? Očito zato jer nema odgovora na glavna pitanja iz komentara *Glasa Koncila*. Upitna povijesna istina događaja o kojima se pedeset godina moralo šutjeti, kako bi im se opet pristupilo po staroj metodi, to je upravo ono najbitnije u komentaru *Glasa Koncila*. A to Pandža prešućuje i nastavlja tragom starih ideoloških optužbi na račun svećenika i Crkve.

Kad se uoče ove činjenice, komentar *Vjesnikova* novinara je promašen, služi samo opetovanom utvrđivanju partizansko-komunističkog gradiva i zato mu objektivni čitatelj ne može vjerovati. Urednik Ivan Miklenič s postavljanim pitanjima izvrsno razotkriva bit problema i zato je nažalost meta napada.

DAMIR BOROVIČAK
Zagreb

Ministar »nastave i bogoslužja« izgnao sve nearije iz škole, kazališta, filma...

Nešto je defektno u članku Ane Jurić-Šimunčić, profesorice defektologije iz Karlovca (»Tko, komu, zašto i kada treba podignuti spomenik«, *Vjesnik*, Stajališta, 21. kolovoza), kada tvrdi da »Budak nije autor rasnih niti represivnih zakonskih odredaba«.

Tvrdnju da Budak nije potpisao nijednu represivnu rasnu naredbu iznio je prije osam godina, u *Vjesniku* od 28. siječnja 1996., Vinko Nikolić, saborski zastupnik i bivši ustaški ideolog za vrijeme NDH. On se, rekao je, »potrudilo i ustanovio u Hrvatskom državnom arhivu da te nesretne zakone od 30. travnja i 4. lipnja 1941. nije potpisao Mile Budak, nego su potpisali dr. Milovan Žanić i dr. Andrija Artuković«.

No, već za mjesec dana, 1. ožujka 1996., u *Novom listu* je opovrgnuta Nikolićeva tvrdnja, naime, objavljen je pretnjak iz službenih *Narodnih novina* od 4. lipnja 1941. s punim tekstom »Zakonske odredbe o zaštiti narodne i arijske kulture hrvatskog naroda«, koju je potpisao ministar Mile Budak, uz Pavelića, Artukovića i Dumandžića. Sutradan, 5. lipnja 1941. i ustaške novine *Hrvatski narod* objavile su tekst te odredbe. Naslov je glasio: »Židovi po rasi ne smiju suradnjom utjecati u izgradnji narodne i arijske kulture«.

Kao ustaški ministar »nastave i bogoslužja«, Budak je tako izgnao sve nearije iz škole, kazališta, filma, kulturnih društava i ustanova, da bi zatim oni kao Židovi bili internirani u sabirne centre i na kraju u logore, gdje je većina ubijena od krvnika Maksa Luburića.

IVO HORVAT
Zagreb

STAJALIŠTA

Neumoljiv svjedok razlika između komunista i ustaša

Bilo bi strašno da Crkva u Hrvata ne vidi razliku između ustaša i komunista. Sveti je Otac osudio tri totalitarne ideologije iz prošlog stoljeća: fašizam, nacizam i komunizam. Dakle, takozvani hrvatski antifašisti, tj. komunisti, uključeni su u tu osudu. Međutim, ustaški pokret samo je suradivao s ostalim dvjema totalitarnim ideologijama

Josip Pečarić

U povodu najnovije hajke na Katoličku crkvu u svezi sa spomenikom književniku Mili Budaku, Ivan Miklenič u *Glasi Koncila* od 22. kolovoza 2004. izvrsno primjećuje:

»Hoće li oni prema istim kriterijima podvrgnuti prosuđivanju Vladimira Nazora, koji je kao predsjednik Hrvatskog sabora neposredno nakon rata potpisao više zakona koji su imali katastrofalne posljedice za mnoge posve nedužne ljude? Hoće li oni prema istim kriterijima podvrgnuti prosuđivanju Ivu Andrića, koji je – kao što je poznato – za vladu Kraljevine Jugoslavije sastavljao genocidne upute kako istrijebiti Albance s Kosova?«

Tri totalitarne ideologije

Miklenič jasno i definira te koji napadaju Crkvu: »...ili su svjesno propagatori partizansko-komunističkog mita koji opravdava Budakovu egzekuciju u lipnju 1945. ili su pak tek nasjeli tom mitu«.

Bilo je očekivati da će se mnogi prepoznati. Tako Goran Pandža u *Vjesniku* od 21. kolovoza piše: »Nema dokaza da je Nazor potpisivao pogromske zakone protiv bilo kojih rasnih nacionalnih ili vjerskih skupina ili na bilo koji način poticao njihove progono-«

ne. A stavljati znak jednakosti između Budaka i Nazora samo je dodatna potvrda da dio ljudi u Crkvi još ne želi vidjeti stvarnu razliku između fašističkog i antifašističkog pokreta.«

A Dragi Pilselu to je već »Fašizacija Glasa Koncila«, kako se naziva tekst u *Novom listu* od 22. kolovoza, koji završava riječima: »Razumljivo je da urednik Koncila ne shvaća što je to antifašizam, ali zašto u zraku treba lebdjeti sumnja da biskupima odgovara fašizacija njihova glasila.«

U pravu je gospodin Pandža. Bilo bi strašno da Crkva u Hrvata ne vidi razliku između ustaša i komunista. Sveti je Otac osudio tri totalitarne ideologije iz prošlog stoljeća: fašizam, nacizam i komunizam. Dakle, takozvani hrvatski antifašisti, tj. komunisti, uključeni su u tu osudu. Međutim, ustaški pokret samo je suradivao s ostalim dvjema totalitarnim ideologijama.

Kakva je komunistička ideologija, najbolje nam govori Titov proglas nakon napada Njemačke na SSSR. On u njemu poziva »naše narode« na borbu protiv Nijemaca »da bi čuvali dragocjenu krv sovjetskih naroda«. Jasno je da to u NDH znači pozivanje na brah-tovilački rat, tj. na proljevanje krvi hrvatskog naroda (i ne samo njegove) da bi se

očuvala »dragocjena krv sovjetskih naroda«.

Smiješno je što gospodin Pilsel misli da to gospodin Miklenič ne zna! Sam za ustaše kaže da su »hrvatski nacionalisti«, a fašizacija *Glasa Koncila* mu je upravo to što u njemu znaju što su hrvatski »antifašisti«. Pandža očigledno zna da je Sveti Otac osudio i komuniste i fašiste, pa su mu i ustaše fašisti.

Zašto Nazor, Cesarec, I. G. Kovačić da, a Budak – ne?!

Nenad Piskac piše u Fokusu od 20. kolovoza: »Ako nije dovoljan razlog za podizanje spomenika to što je Budak bio hrvatski književnik, onda se otvara pitanje: Zašto Nazor ili Cesarec da, a Budak ne?« A gdje da smjestimo Ivana Gorana Kovačića. Sjetimo se da je u *Gradi za kulturno-umjetnički rad* godine 1943. tiskana njegova pjesma »Mrzi-mo vas!«

Ona glasi: Mrzimo vas, hujlje, / Mrzimo, krvnici, / Vi, pljačkaške rulje! / U majčinoj klici / Kunu vašu djecu / utrobe svih žena. // Naše ljute guje / Kroz kost će vam gmizat, / Pobješnjete kuje / Crijeva će vam lizat / Muhe zukavice i smrdljivi crvi / Osvetu će množiti / u crnoj vam krvi. // Srcem bismo jeli / Pogano vam meso, / na lešine sjeli / I kličali bijesno, / Smrdežima vašim punili bi pluća / Za pobe-

jede nove, nova nadahnuća. O tome piše i akademik Dubravko Jelčić u knjizi »Povijest hrvatske književnosti« (Zagreb, 2004., str. 407. – 408.): »Pisac visokih ambicija i pomiješanosti, izvornih ali i knjiških poticaja, napisao je 1943. nekoliko propagandističkih pjesama najniže razine, kojima je otkrio svoje dotad nepoznato naličje i grubo iznjevjerio sve estetske i humane kriterije, po kojima je do tada bio poznat. Ne služe mu na čast pjesme poput one pod naslovom Mrzimo vas! ili oda Komunističkoj partiji, u kojoj se slavi i Staljin. Znak da ni on nije odolio ideološkom nasliju koje se već tada očitavalo u redovima komunističkih partizana.«

Sloboda i nezavisnost

A koliko je tek partizanskih zločina bilo nadahnuto tim stihovima? Prema »Nazorovim« zakonima, ubijani su i proganjani uglavnom Hrvati, a to nije »dragocjena krv« – bilo kojih rasnih nacionalnih ili vjerskih skupina«. I to Pandži kao nije razizam! Razizam na koji ih nije nitko prisiljavao, za razliku od »rasnih zakona« u NDH, za koje je poznato da su nešto što je bio »danak« Nijemcima.

Poznato je, na primjer, kako je križevački biskup Janko Šimrak intervenirao kod Slavka Kvaternika da se ne

donose rasni zakoni, a Kvaternik mu je odgovorio da nije u poziciji da to učini jer je to »koncesija koja se mora pridonijeti Nijemcima«.

A Budaka treba posebno ocrniti upravo zato što je on neumoljiv svjedok tih bitnih razlika između komunista i ustaša. Naime, Ivan Meštrović je u svojoj knjizi »Uspomene na političke ljude i događaje« (Zagreb, 1969.) zapisao i ove Budakov riječi: »Ja bih sutra pristao da Hrvatska bude komunistička republika, uz uvjet da je slobodna i nezavisna.«

Treba li opet spomenuti da je prva poruka koju nam je dao Sveti Otac za nedavnog posjeta bila ona o slobodi?

A još gore im je što to isto tvrdi i dr. Franjo Tuđman. Naime, Carl Gustaf Ströhm je u *Hrvatskom slovu* od 8. studenoga 2002. spomenuo njegove riječi: »Znate li koliko je pravih, uvjerenih fašista bilo u Hrvatskoj 1941. godine? Najviše pedeset. Svima ostalima fašizam nije značio ništa – oni su samo željeli neovisnu i suverenu Hrvatsku. Budući da su im tadašnje fašističke sile nudile državu, oni su se preobukli u njihove odore. Da su im Amerikanci, Englezi, Francuzi ili čak Sovjeti nudili hrvatsku državu, oni bi išli s njima.«

Autor je akademik, redoviti sveučilišni profesor.

Mučenik neće biti onaj tko nema žed za idealima

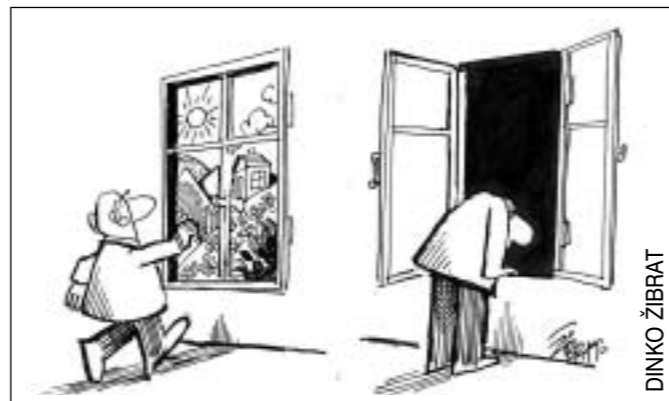
Projekt Crkve hrvatskih mučenika neće se svjediti svima. Neće ga poduprijeti, pretpostavljam, oni koji u svom ideološkom sljepilu bilo kojeg predznaka ne vide da je mučenike stvarala i njihova strana, ma koja ona bila. No njegov smisao nije »samo« podsjećanje. Transcendentalna dimenzija crkvenog nauka vodi nas dublje

Zvonimir Badurina Dudić

Na kraju misnog slavlja u Krasnom, najpoznatijem marijinskom svetištu Gospićko-senjske biskupije, biskup Mile Bogović pozvao je vjerničku javnost na euharistijsko slavlje dan poslije jednog drugog velikog Marijina blagdana – njezina rođenja, to jest Male Gospe.

Toga će dana, dakle 9. rujna, u središtu naše pozornosti ponovo biti valedrijedan projekt – gradnja Crkve hrvatskih mučenika, koji se ne smije brkati s nekim drugim, donekle sličnim, ali ipak privatnim inicijativama. Iza te, pak, ideje i projekta stoji mnogo uglednika, raspoređenih u više odbora te na kraju i cijela Hrvatska biskupska konferencija.

Crkva hrvatskih mučenika odgovor je na Papin poziv izrečen u apostolskom pismu »Tertio millennio adveniente« u broju 37., upućenom uoči Velikog jubileja 2000. godine. Papa tamo poziva mjesne crkve da učine sve kako ne bi pali u zaborav oni koji su pretrpjeli mučeništvo.

DINKO ŽIBRAT

Nažalost, naša je povijest kao i povijest ovih krajeva prepuna mučenika, za vjeru i slobodu. Kršćani i borci za Hrvatsku uvijek su nekom smetali. Od onih drevnih, još iz doba Rimskog Carstva kao što su Venancije, Dujam, Kvirin, pa onda preko Nikole Šubića Zrinskog, Frana Krste Frankopana i Marka Križevčanina do Stjepana Radića ili Alojzija Stepinca.

Niz naših tragedija

Tu je i svijetla vojska mučenika – kako kaže katolička liturgija – koji su znani samo užem krugu ljudi, čijih imena

nema u povijesnim udžbenicima, ali s obzirom na to da su bili i ostali, usuprot svemu, na strani pravde, i oni su mučenici. I njima se podiže ta crkva u području, a i u zemljopisnom središtu države, gdje se odigrala jedna od svakako najvećih tragedija u povijesti našeg naroda – Kravska bitka godine 1493.

Taj projekt neće se svjediti svima. Neće ga poduprijeti, pretpostavljam, na primjer, oni koji u svom ideološkom sljepilu bilo kojeg predznaka ne vide da je mučenike stvarala i njihova strana, ma koja ona bila.

Izvršnost i osrednjost u zemlji samovolje moćnih

Dobrodošli u (nedavnu) prošlost koja se samo preodjenula za aktualne potrebe, ali bez pravog otklona od mentaliteta koji je čitavu naciju koštao dugogodišnjega nazadovanja! Još bolje vas našli na (zapadnom) Balkanu gdje je osrednjost uvijek dovoljno vitalna i organizirana da izbori prevlast nad genijalnim

Zdravko Radman

Da je u »udarnoj vijesti« (tu Dnevnik Hrvatske televizije od 18. kolovoza) o anonimnoj (?) kaznenoj prijavi protiv akademika Miroslava Radmana bilo makar trunke uvjerljivosti i argumentiranosti, vijest je mogla biti pikantija; ovako je ostala tužna ilustracija dominantnog stanja duha na našoj javnoj društveno-političko-medij-skoj sceni.

Citanje pred kamerama elemenata optužbe u kojoj se navodi i posjedovanje triju automobila (donacija autokuce Institutu!) i korištenje mobitela (tomu nije potreban komentar!), svakom je laiku jasno dalo do znanja da je manjak dokaza valjalo namjestiti medijskom bukom, a nju su mogli realizirati ili neprofesionalni novinari ili zainteresirani trenutačni gospodari iz zabokrećine

Iskarak iz zabokrećine

Takva anonimna prijava, kojoj su jedini temelj insinuacije, nije ništa drugo doli pautšalna kleveta i pravi je primjer hajke na osobu visokog znanstvenog i moralnog kredibiliteta kojoj je, jednostavno je zaključiti, upravo kao takvoj trebalo nekako naško-

Crkva i cijeli projekt oko što je očigledno, a pred čim još mnogi zatvaraju oči – ovdje na žalost nema nedužnih. Zločine su činile različite uniforme i odore, ideologije i zaslade, znakovi svih vrsta i boja. Niska naših tragedija, krvavih suza i mnogih tragičnih »jama« seže od Jasenovca do Ovčare, od Lepoglave do Dakse i Šajbarova gaja, od Hebranga do Bušića.

Nadahnuće novim naraštajima

Smisao tog projekta nije »samo« podsjećanje. Transcendentalna dimenzija crkvenog nauka vodi nas dalje i dublje. To će biti, vjerujem, mjesto molitve, mira, duševnog spokoja, prisjećanja i klanja, vraćanja sebi i udaranja a ne busanja u prsa.

Rekao je sam biskup Mile Bogović lani na 510. obljetnicu Kravske bitke: »U novu crkvu na Udbinu nećemo ugrižavati neprijateljstvo ni prema kome.«

Drukčije i ne može biti, kad iza inicijative stoji institucija dužna i poslana naviještati

Ljubav. Ta bi crkva trebala buditi žed za idealima, jer mučenik neće biti onaj tko ih nema. Mučenik žrtvuje zbog Istine samo sebe, nije kamikaza nego čovjek koji ne pristaje na kompromise, koliko god to koštalo kad je riječ o temeljnoj vrijednosti, nosivju bilo za pojedinačno ili za kolektiv.

Takvi su ideali vodili naš narod i naše branitelje i u Domovinskom ratu. Da nije bilo tako, sada i nas ne bi bilo. Takva svijest iznikla je iz cjelokupne kršćanske tradicije koja mučenike naziva sjemenom novih kršćana, a o mučeništvu govori kao o vrhovnom svjedočenju danom za istinu vjere. Nema veće ljubavi nego dati svoj život za bližnje, uči Isus.

Crkva hrvatskih mučenika trebala bi nadahnjivati nove naraštaje, onako kako slična mjesta nadahnjuju pripadnike drugih naroda koji, jer cijene sebe i ono najbolje što su dali, imaju uspjeha i u sadašnjosti – na svim poljima koja neko društvo ili državu čine ugodnim podnebljem za život.

Autor je svećenik, župnik u Lunu na Pagu.

dosljedno tomu, ponašaju. Ali to je dosljednost lunatika koji se također u svemu »dosljedno« ponaša, osim što je početna premisa njegova djelovanja zastranjena, odnosno patološka.

Ponižavajući CRO-tretman

Tako su i ovdje službene izjave »dosljedno« pune dobrih namjera i obećanja, ali sve se temelji na »krivoj premisi« – dvočlonošću i *second thoughts*. Jer da nije tako, zar bi čovjek Radmanova kalibra i ranga (ujedno posebni premijerov savjetnik za znanost) morao prolaziti ponižavajući CRO-tretman koji je zajamčen svima koji pokušaju na ovim prostorima učiniti nešto od općeg interesa (ali što osobno zasmeta nekom na bilo kojoj razini odlučivanja).

Pouka i poruka u obliku retoričkog pitanja je neizbježna: ako se na autoritet i kredibilitet, prema općoj ocjeni, »našeg najvećeg znanstvenika u svijetu« tako lako i neosnovano nabacuje blatom, što tek onda u zemlji samovolje moćnih mediokriteta mogu očekivati »obični smrtnici«.

Dobrodošli u (nedavnu) prošlost koja se samo prikladno preodjenula za aktualne potrebe, ali bez pravog otklona od mentaliteta koji je čita-

vu naciju koštao općeg i dugogodišnjeg nazadovanja! Još bolje vas našli na (zapadnom) Balkanu gdje je osrednjost uvijek dovoljno vitalna i organizirana da izbori prevlast nad genijalnim.

A predanost Europi i njenim standardima? Ona je od sadašnje vlasti (točno i lukavo) prepoznata kao opcija koja ima političku konjunkturu. Ali ona je uglavnom nami-jenjena »vanjskoj« uporabi; za »unutarnje« potrebe može se biti i malo iskren.

Jesu li Vlada i njezin predsjednik (a pogotovo njezin resorni ministar) uopće svjesni kako je porazna poruka tog slučaja svima koji na bilo koji način namjeravaju »ulagati« u ovu zemlju ili joj se vraćati? Je li im jasno da takva kampanja neće naškoditi našem uglednom znanstveniku, ali može njima? I bi li ikoga od njih ozbiljno zasmetalo ako bi projekt »odselio«, recimo, u Sloveniju ili u Austriju?

Provincijalizam nameće svoja mjerila

Slučaj »anonimne« prijave protiv Miroslava Radmana upravo i suviše zorno oslikava našu zbilju u kojoj nije ništa čudno da doslovni anonimci (autonomno?) atakiraju, uz potporu najjačeg medija, na

svjetski renomiranu osobu u maniri kampanje s jasnim ciljem osobne diskreditacije. Jer to je prilika da provincijalizam nametne svoja mjerila, a osobno i lokalno po tko zna koji put u nas dobije prvenstvo nad općim.

Ali upravo nam je zato (osim ostalog) MEDILS toliko potreban; da bi uvođenjem jasnih stvaralačkih kriterija pridonio našoj intelektualnoj kompetitivnosti; da bi hrvatskim znanstvenicima dao šansu da budu stalnim sudionicima trajne »znanstvene radionice« na visokoj razini, a ne tek povremeni stipendisti i gosti inozemnih istraživačkih centara; da bi svim pripadnicima znanstvene zajednice dao do znanja da su iskoraci i pozitivni presedani i nas ipak mogući; da bi lažnim veličinama odredio njihovo pravo mjesto; da bi osrednjost ustupila pred izvršnošću.

Pretpostavljam li svi potencijalno pogodeni da bi se to doista moglo dogoditi? Je li strah od mogućeg narušavanja etabilirane sheme znanstvenog uhljebljivanja možda i veći od apetita prema prisvajanju atraktivne nekretnine u Splitu?

Autor je znanstveni savjetnik, predsjednik Alijanse za pravnu državu.